

עו"ד מתת פלסטר | צילום: אוהד כק

מירון הסמכויות, דיני המזונות בישראל 2019 ומה שביניהם

אם נדמה היה שחוק הסדר התדיינויות, שנכנס לתוקף לפני 3 שנים, יצמצם את הלהבות בתיקי גירושין ויפחית עלויות, הרי שבפועל גדל חוסר הוודאות, ההליך המשפטי ועלויות ניהול הליכי גירושין עלו באופן ניכר. אין כל יציבות | עו"ד מתת פלסטר

מירון הסמכויות
חוק הסדר התדיינויות שנכנס לתוקף לפני 3 שנים יצר מציאות משפטית חדשה שבבסיסה חוסר וודאות גדול בתחום דיני המשפחה והגירור שין בישראל. נקודת המוצא הייתה חיובית. נדמה היה שנמצאה הדרך להורדת הלהבות בתיקי גירושין, להפחתת העלויות ותקווה כי עם 'חוק הגישור' (כך קראו לו רבים) ייפסק אחת ולתמיד 'מירון הסמכויות'. אולם כוונות לחוד ומציאות לחוד. בפועל, מאז כניסת החוק לתוקף, לא זו בלבד שלא נמצא הפתרון בחסות החוק, כי אם חוסר הוודאות גדל, ההליך המשפטי התארך ללא כל הצדקה, ועלויות ניהול הליכי גירושין עלו באופן ניכר. אין כל יציבות. מירון הסמכויות התעצם כפי, וגלויים אליו כיום גם חוסר וודאות וקושי בהתנהלות.

קודם לכניסת החוק לתוקף, פנה מי שחפץ בגירושין לעורך דין בתחום והגיש תביעותיו לע"ר כראה בה בחר. במקביל, יכול היה אף לעתור לקבלת סעדים זמניים/דחופים ללא הגבלה. אם כן, בעבר, הליך גירושין נפתח בהגשת תביעות כגון גירושין, מזונות, משמורת, רכוש ועוד. התביעה התנהלה, עפ"י רוב, בערכאה אליה הוגשה, למעט מקרים בהם הייתה מחלוקת בנושא הסמכות. כיום, פתיחת הליך משפטי תעשה בהגשת בקשה ליישוב סכסוך לבית המשפט לענייני מש"פחה או לבית הדין הרבני. מעת שהוגשה הבקשה, קובע החוק, כי יחול 'עיקוב הליכים' משך 45 ימים, בהם על הצדדים לקיים 4 ישיבות עם עובדת סוציאלית ביחידת הסיוע שליד ביהמ"ש או בית הדין. בתום תקופת עיקוב ההליכים, יוכל מגיש הבקשה ליישוב סכסוך להגיש תביעותיו לערכאה בה יבחר. כלומר, ניתן להגיש את הבקשה ליישוב סכסוך לערכאה אחת ואת התביעות בהמשך, לערכאה אחרת.

כפועל, תקופת עיקוב ההליכים ארוכה מ-45 יום ובה אין למי מהצדדים אפשרות להגיש תביעה. משך תקופת עיקוב ההליכים, יכולים הצדדים לעתור בסעדים זמניים/דחופים בלבד, בהתאם להוראות החוק. משמע, לא ניתן לעתור לכל סעד. בנוסף, אין כל וודאות לגבי הערכאה שתנהל ההליך, שכן מגיש הבקשה יכול לבחור להגיש תביעותיו בהמשך היכן שיחפוץ. אם כן, מירון הסמכויות, לא רק שלא נעלם, אלא התעצם במידה ניכרת.

והרי לנו חוק, שמחטיא את מטרותו. חוק הסדר התדיינויות או 'חוק הגישור', כפי שכונה ביידי רבים, לא רק שאינו מוביל לתוצאה הרצויה

במרבית המקרים, כי אם גורם דווקא להתגברות הלהבות, להארכה מיותרת של ההליכים, לחוסר וודאות ולכאוס גדול. הכוונה המקורית הייתה מכורכת. הנפגעים המידיים הם הצדדים המתדיינים וילדיהם, שטובתם ודאי נפגעת.

מזונות ילדים בישראל
פסק דינו של ביהמ"ש העליון שניתן ביום 19.7.2017 במסגרת בע"מ 919/15 החיל את עקרון השוויון בדיני מזונות ילדים בישראל מעל גיל 6. עד לאותה העת, נטל תשלום המזונות של ילדים בישראל, היה מוטל על כפתי האבות בלבד. מאז שונתה ההלכה בביהמ"ש העליון, הרי שבהינתן חלוקה זוהה או דומה של זמני השהייה עם הילדים ושכר דומה או זהה של ההורים, הרי שיחול שוויון כנשיאה בנטל מזונות הילדים והצדדים יחלקו בנטל זה יחד. המדובר בתוצאה ראויה והוגנת על-פניו, המיישמת את עקרונות השוויון בכל הנוגע למזונות ילדים בישראל.

הלכה למעשה, מיום שניתנה ההלכה החדשה בביהמ"ש העליון, לפני שנתיים ימים, הרי שהכלבול רב ואנו זוכים למגוון של פסיקות בתחום של מזונות ילדים. ניתן לומר בבירור, שאין כל אחדות בפסיקה והיציבות גם בתחום זה התעוררה. וכך, נוצר קושי במתן יעוץ בכל הנוגע למזונות ילדים. אנו עדים כיום לפסיקות מזונות בס"כ כומים נמוכים יותר בביהמ"ש לענייני משפחה, מאז שניתן פסה"ד החדש בעניין השוויון, בעוד שבבית הדין הרבני, הפסיקות דומות יותר לפסקי קודם שניתנו ערב צאתו של פסק הדין של העליון. אם כן, נדמה, שבמקרים רבים, יעדיו נשים לפנות כיום דווקא לבית הדין הרבני לפסיקת מזונות ילדים הקטינים, תחת פנייה לבית המשפט לענייני משפחה (מה שהיה פעם מקובל יותר עבור נשים). כלומר, בחינת יישום פסק הדין של העליון בעניין השוויון, בערכאה האזרחית מול הערכאה הדתית, מובילה לבחירת הסמכות המתאימה יותר להגשת תביעת מזונות ילדים ככל מקרה ומקרה. הדבר מהווה כיום שיקול מכריע בבחירת הערכאה אליה יוגשו התביעות. אם נר"סוף לכך, כאמור, את חוסר הוודאות שנוצר בשל חוק הסדר התדיינויות ומירון הסמכויות שהתעצם דווקא, הרי לנו כאוס אמיתי, שלא היה קיים קודם לכן. בעבר, אמנם שררה 'תחרות' בין הצדדים והייתה משמעות להקדמת הצד שכנ"ג בהגשת תביעה לערכאה הנוחה יותר, אך עם

עו"ד רינת סולימני | צילום: יח"צ

הגשת התביעות, הרי שנקבע מקום ניהול ההליך והמירון נפסק. כיום, לא זו בלבד שהתעצם מירון הסמכויות, כי גם היישום השונה של הלכת ביהמ"ש העליון במזונות ילדים, מכתבי דיני משפחה חדשים בישראל של שנת 2019. מגיש הבקשה ליישוב סכסוך, שוקל שיקולים חדשים כבואו לבחור את הערכאה בה יידונו ענייניו. בהמשך, יוכל לשנות את הערכאה בה בחר ולעיתים הדבר יהא תלוי בהחלטות שנתקבלו בתקופת עיקוב ההליכים במסגרת עתירות הצדדים לסעדי בניינים. המותב הדין בתיק גם הוא יכול להוות שיקול בבחירת הערכאה אליה יוגשו התביעות בהמשך.

הפחתת מזונות
מה יעלה בגורלם של אבות שהתגרשו בט"רם פסיקת העליון ונסיבות חייהם נשתנו והם מתקשים לשרוד מבלי שיופחתו המזונות המתקבלים? האם השוויון חל גם בעניינים? האם הפסיקה החדשה של ביהמ"ש העליון תחול רטרואקטיבית בעניינים? מרבית הפסיקות של ביהמ"ש לענייני משפחה בעניין זה קבעו, כי אין תחולה רטרואקטיבית. מה שהיה הוא שיהיה ואין כוחה של פסיקת ביהמ"ש העליון לשנות המצב המשפטי של מי שעניינו נדון והסתיים ערב מתן פסק הדין שהחיל את השוויון. פסיקות אלו הסתמכו על עקרון ספוינת הדין, עקרון ההסתמכות בדיני החוזים, כיבוד הסכמים והח"ש בהצפת המערכת בתביעות. ביום 1.7.2018 קבע כ"ב השופט עובד אליאס,

צוות המשרד:

עו"ד קרין פרימן | צילום: יח"צ

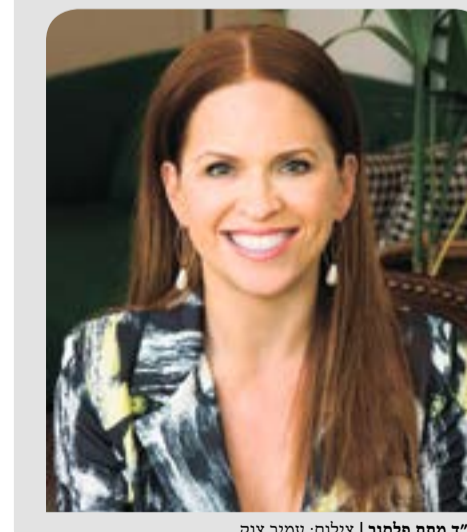
בהחלטה תקדימית ראשונה בישראל, בתיק שהתנהל במשרד עו"ד פלסטר, כי ההלכה של ביהמ"ש העליון, שהחילה שוויון במזונות ילדים, מהווה שינוי נסיבות וחלה גם בתיקים סגורים. זאת, בין אם נסתיימו בהסכם ובין אם נסתיימו בפסק דין. עוד קבע כ"ב השופט אליאס, כי פסיקת ביהמ"ש העליון מספיקה כשינוי נסיבות יחיד על-מנת להפחית מזונות ילדים. על פסק דינו של כ"ב השופט אליאס לא הוגש ערעור. למעשה, מייצר כ"ב השופט אליאס אחדות ומונע מצב בו ייווצרו 2 סוגי אבות - אלו שעניינם נסתיים זה מכבר בט"רם פסיקת העליון ואלו שעניינם יסתיימו ויוכרעו בהתאם לעקרונות השוויון, בהתאם לאמות המ"ד שהנקבעו בפסיקת ביהמ"ש העליון.

סיפור מקרה: האמנם שוויון?
מעשה באב שחתם על הסכם גירושין לפ"ני מספר שנים בעודו משתכר מעל 20 אלף ש"ח ברוטו בחודש. האם השתכרה פחות ממחצית ממנו. האב הסכים לשלם למזונות שלושת ילדיו את הסך של 9,000 ש"ח לחודש עד תום השירות הצבאי של בנו הבכור. בהמשך, הסכים לשלם את הסך של 7,500 ש"ח עד תום השירות הצבאי של בנו השני ולבטח 4,000 ש"ח לחודש עד תום השירות הצבאי של ילדו הצעיר. כיום, משלמתי ההורים שכר זהה כמעט לחלוטין. נוכח הפחתה משמעותית מאור בשכרו של האב, הוגשה בשמו תביעה להפחתת מזונות ילדיו לביהמ"ש לענייני משפחה. לאחר תשלום המזונות, נותר האב עם פחות מ-2,500 ש"ח לח"ר

עו"ד קורל שמיר | צילום: יח"צ

דש ומשכך נאלץ הוא לעזוב את דירתו השכורה. כעת, אין לו דירה והוא מכתת רגליו בין חבריו ולן בדין, הרי שלא יוכל לשכור דירה למגוריו ולמגוריו הילדים אמורים ללון בחינת מחצית מן השכר. לאחר תשלום דמי המזונות, קיים בין הצדדים פער של 15 אלף ש"ח. ביהמ"ש נתבקש להפחית את המזונות בהחלטה זמנית בשלב מקדמי למען יוכל האב לשוב ולהליון אצלו את ילדיו. ביהמ"ש קבע כי לא מצא סיבה להפחתה. דיון הוכחות בעניינם של הצדדים נקבע כמעט לעוד שנה. האב חתם על הסכם הגירושין בטרם נפסקה ההלכה שקבעה שוויון בדיני מזונות ילדים בישראל. במקרה זה חל שינוי נסיבות מהותי ושכרו של האב פחת באופן ניכר. היעלה על הדעת להותיר על כנה החלטה שיש בה פגרי עיה משוועת בטובת הקטינים, שאינם יכולים ללון בבית אביהם, נוכח מצבו הכלכלי הקשה? החלטת ביהמ"ש פוגעת בילדים ובאב פגיעה נוחה בישראל, הוגשו תביעות להפחתת מזונות בגין שינוי נסיבות. שינוי הנסיבות שנודרש היה מהותי ומשמעותי ביותר. בשנים האחרונות, ירד הרף הנדרש להוכחת שינוי נסיבות ואף נקבע בחלק מן המקרים, כי די בשינוי עובדתי קל על-מנת שיופחתו המזונות. משכך, קשה להשלים ולקבל הותרת מצב דברים עגום זה על כנו, מכ"לי שיעשה דבר שיאפשר שמירת הקשר הרציף של האב עם ילדיו.

עו"ד מתת פלסטר | צילום: עמיר צוק

אחרים יאמרו שאין סיכוי או ילחצו להגיע לפ"שרה, אם אני מאמינה שווה להמשיך וללכת עד הסוף, אני בפרוש אמליץ על כך ללקוח. לעיתים כל שנדרש הוא אומץ. כמובן, שיש לכ"חון כל מקרה לגופו ולנהל תיק לאחר שנשקלו כלל השיקולים ונבחנו העלות מול התועלת. במידה והנסיבות מצדיקות זאת, בהחלט נלך עד הסוף".

סוד ההצלחה של עו"ד פלסטר נעוץ באהבה הגדולה לעשייתה היומיומית. עו"ד פלסטר אינה רואה בעיסוק שלה עבודה, כי אם שליחות. לתחושתה, נפלה בחלקה זכות גדולה לע"זור לאנשים ולחולל שינוי בחייהם, תוך שמירה על טובת הילדים כדבר ראשון במעלה.

משרד עורכי דין מתת פלסטר

משרד עורכי דין פלסטר הוא משרד בוטיק מהמובילים בתחום דיני המשפחה והגירושין בישראל. במשרד צוות של עורכות דין, שערות לילות כימים בעבודה משפטית נחושה ומאומצת. במקום בו אחרים אומרים שאין סיכוי, יעבור צוות המשרד דרך קירות. עוד משחר נעוריה, התחברה עו"ד פלסטר לעשיית צדק ועזרה לאחרי. בשנה ב' ללימודי המשפ"טים באוניברסיטת תל אביב, הבינה שתחום דיני המשפחה הוא התחום שלה. עו"ד פלסטר רואה בתחום עיסוקה שליחות ומה שמנחה אותה בעשייה, הוא האפשרות לשנות את חייהם ועתידם של אנשים ולהביאם למקום טוב יותר.